

**Wymagania edukacyjne z biologii dla klasy 6 szkoły podstawowej
oparte na Programie nauczania biologii – Puls życia autorstwa Anny Zdziennickiej**

Dział	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
I. Świat zwierząt	1. W królestwie zwierząt	<p><i>Uczeń:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ wymienia wspólne cechy zwierząt ☐ wyjaśnia, czym różnią się zwierzęta kręgowce od bezkręgowych 	<p><i>Uczeń:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ przedstawia poziomy organizacji ciała zwierząt ☐ podaje przykłady zwierząt kręgowych i bezkręgowych 	<p><i>Uczeń:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ definiuje pojęcia <i>komórka, tkanka, narząd, układ narządów, organizm</i> ☐ na podstawie podręcznika przyporządkowuje podane zwierzę do odpowiedniej grupy systematycznej 	<p><i>Uczeń:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ charakteryzuje bezkręgowce i kręgowce ☐ charakteryzuje pokrycie ciała bezkręgowców i kręgowców ☐ podaje przykłady szkieletów bezkręgowców 	<p><i>Uczeń:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ prezentuje stopniowo komplikującą się budowę ciała zwierząt ☐ na podstawie opisu przyporządkowuje zwierzę do odpowiedniej grupy systematycznej
	2. Tkanki: nabłonkowa, mięśniowa i nerwowa	<ul style="list-style-type: none"> ☐ wyjaśnia, czym jest tkanka ☐ wymienia podstawowe rodzaje tkanek zwierzęcych ☐ przy pomocy nauczyciela przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rysuje obrazy widziane pod mikroskopem 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ wymienia najważniejsze funkcje wskazanej tkanki zwierzęcej ☐ opisuje budowę wskazanej tkanki ☐ przy niewielkiej pomocy nauczyciela przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rysuje obrazy widziane pod mikroskopem 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ określa miejsca występowania w organizmie omawianych tkanek ☐ samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i przy pomocy nauczyciela rysuje obrazy widziane pod mikroskopem 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ charakteryzuje budowę poszczególnych tkanek zwierzęcych ☐ rozpoznaje na ilustracji rodzaje tkanek zwierzęcych ☐ omawia budowę i sposób funkcjonowania tkanki mięśniowej ☐ samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rysuje obrazy widziane pod mikroskopem 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ na podstawie ilustracji analizuje budowę tkanek zwierzęcych ☐ wykazuje związek istniejący między budową tkanek zwierzęcych a pełnionymi przez nie funkcjami ☐ samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych ☐ wykonuje z dowolnego materiału model wybranej tkanki zwierzęcej

	3. Tkanka łączna	☐ wymienia rodzaje tkanki łącznej ☐ wymienia składniki krwi ☐ przy pomocy nauczyciela przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rozpoznaje elementy tkanki widziane pod mikroskopem	☐ wskazuje rozmieszczenie omawianych tkanek w organizmie ☐ opisuje składniki krwi ☐ przy niewielkiej pomocy nauczyciela przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rozpoznaje elementy tkanki widziane pod mikroskopem	☐ wskazuje zróżnicowanie w budowie tkanki łącznej ☐ omawia funkcje składników krwi ☐ samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i przy niewielkiej pomocy nauczyciela rozpoznaje charakterystyczne elementy obserwowanej tkanki	☐ omawia właściwości i funkcje tkanki kostnej, chrzęstnej i tłuszczowej ☐ charakteryzuje rolę poszczególnych składników morfotycznych krwi ☐ samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i na podstawie ilustracji rozpoznaje charakterystyczne elementy obserwowanej tkanki	☐ wykazuje związek istniejący między budową elementów krwi a pełnionymi przez nie funkcjami ☐ wykonuje mapę mentalną dotyczącą związku między budową poszczególnych tkanek zwierzęcych a pełnionymi przez nie funkcjami ☐ samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i na podstawie ilustracji rozpoznaje oraz opisuje elementy tkanki widziane pod mikroskopem
	4. Parzydełkowce – najprostsze zwierzęta tkankowe	☐ wskazuje miejsce występowania parzydełkowców ☐ rozpoznaje na ilustracji parzydełkowca wśród innych zwierząt	☐ wymienia cechy budowy parzydełkowców ☐ wyjaśnia, na czym polega rola parzydełek	☐ porównuje budowę oraz tryb życia polipa i meduzy ☐ rozpoznaje wybrane gatunki parzydełkowców	☐ charakteryzuje wskazane czynności życiowe parzydełkowców ☐ ocenia znaczenie parzydełkowców w przyrodzie i dla człowieka	☐ wykazuje związek istniejący między budową parzydełkowców a środowiskiem ich życia ☐ przedstawia tabelę, w której porównuje polipa z meduzą ☐ wykonuje model parzydełkowca
	5. Płazińce – zwierzęta, które	☐ wskazuje miejsce występowania	☐ wskazuje na ilustracji elementy budowy	☐ omawia przystosowanie	☐ charakteryzuje wskazane czynności	☐ analizuje możliwości zakażenia się

II. Od parzydełkowców do pierścienic	mają nitkowate ciało	<p>plazińców</p> ☐ rozpoznaje na ilustracji tasiemca	<p>tasiemca</p> ☐ wskazuje drogi inwazji tasiemca do organizmu ☐ wskazuje na schemacie cyklu rozwojowego tasiemca żywiciela pośredniego	<p>tasiemca do pasożytniczego trybu życia</p> ☐ charakteryzuje znaczenie plazińców ☐ omawia rolę żywiciela pośredniego i ostatecznego w cyklu rozwojowym tasiemca	<p>życiowe plazińców</p> ☐ omawia sposoby zapobiegania zarażeniu się tasiemcem	<p>chorobami wywoływanymi przez plazińce</p> ☐ ocenia znaczenie plazińców w przyrodzie i dla człowieka
	6. Nicienie – zwierzęta, które mają nitkowate ciało	☐ wskazuje środowisko życia nicieni ☐ rozpoznaje na ilustracji nicienie wśród innych zwierząt	☐ wskazuje charakterystyczne cechy nicieni ☐ omawia budowę zewnętrzną nicieni ☐ wymienia choroby wywołane przez nicienie	☐ wskazuje drogi inwazji nicieni do organizmu ☐ wyjaśnia, na czym polega „choroba brudnych rąk”	☐ charakteryzuje objawy chorób wywołanych przez nicienie ☐ omawia znaczenie profilaktyki	☐ analizuje możliwości zakażenia się chorobami wywołanymi przez nicienie ☐ przygotowuje prezentację multimedialną na temat chorób wywołanych przez nicienie ☐ charakteryzuje znaczenie nicieni w przyrodzie i dla człowieka
	7. Pierścienice – zwierzęta zbudowane z segmentów	☐ rozpoznaje pierścienice wśród innych zwierząt ☐ wskazuje środowisko życia pierścienic	☐ wymienia cechy charakterystyczne budowy zewnętrznej pierścienic ☐ wyjaśnia znaczenie szczecinek	☐ omawia środowisko i tryb życia nereidy oraz pijawki ☐ na żywym okazie dżdżownicy lub na ilustracji wskazuje siodełko i wyjaśnia jego rolę	☐ wskazuje przystosowania pijawki do pasożytniczego trybu życia ☐ charakteryzuje wskazane czynności życiowe pierścienic	☐ zakłada hodowlę dżdżownic, wskazując, jak zwierzęta te przyczyniają się do poprawy struktury gleby ☐ ocenia znaczenie pierścienic w przyrodzie i dla człowieka

	8. Cechy stawonogów	☐ rozpoznaje stawonogi wśród innych zwierząt ☐ wymienia skorupiaki, owady i pajęczaki jako zwierzęta należące do stawonogów ☐ wymienia główne części ciała poszczególnych grup stawonogów	☐ wymienia miejsca bytowania stawonogów ☐ rozróżnia wśród stawonogów skorupiaki, owady i pajęczaki	☐ wykazuje różnorodność miejsc bytowania stawonogów ☐ przedstawia kryteria podziału stawonogów na skorupiaki, owady i pajęczaki ☐ opisuje funkcje odnóży stawonogów ☐ wyjaśnia, czym jest oskórek	☐ charakteryzuje wskazane czynności życiowe stawonogów ☐ omawia cechy umożliwiające rozpoznanie skorupiaków, owadów i pajęczaków ☐ wymienia cechy adaptacyjne wskazanej grupy stawonogów ☐ wyjaśnia, czym jest oko złożone	☐ przedstawia różnorodność budowy ciała stawonogów oraz ich trybu życia, wykazując jednocześnie ich cechy wspólne ☐ analizuje cechy adaptacyjne stawonogów, umożliwiające im opanowanie różnych środowisk
	9. Skorupiaki – stawonogi, które mają twarde pancerz	☐ wymienia główne części ciała skorupiaków ☐ wskazuje środowiska występowania skorupiaków ☐ rozpoznaje skorupiaki wśród innych stawonogów	☐ wymienia cztery grupy skorupiaków	☐ nazywa poszczególne części ciała u raka stawowego	☐ wykazuje związek między budową skorupiaków a środowiskiem ich życia	☐ charakteryzuje znaczenie skorupiaków w przyrodzie i dla człowieka
	10. Owady – stawonogi zdolne do lotu	☐ wymienia elementy budowy zewnętrznej owadów ☐ wylicza środowiska życia owadów ☐ rozpoznaje owady wśród innych stawonogów	☐ wskazuje charakterystyczne cechy budowy wybranych gatunków owadów ☐ na wybranych przykładach omawia znaczenie owadów dla człowieka	☐ na kilku przykładach omawia różnice w budowie owadów oraz ich przystosowania do życia w różnych środowiskach ☐ na wybranych przykładach omawia znaczenie owadów dla człowieka	☐ wykazuje związek istniejący między budową odnóży owadów a środowiskiem ich życia ☐ na wybranych przykładach omawia znaczenie owadów w przyrodzie i dla człowieka	☐ analizuje budowę narządów gębowych owadów i wykazuje jej związek z pobieranym pokarmem

III. Stawonogi i mięczaki	11. Pajęczaki – stawonogi, które mają cztery pary odnóży	☐ wymienia środowiska występowania pajęczaków ☐ rozpoznaje pajęczaki wśród innych stawonogów	☐ wskazuje charakterystyczne cechy budowy zewnętrznej pajęczaków ☐ omawia sposób odżywiania się pajęczaków	☐ na podstawie cech budowy zewnętrznej pajęczaków przyporządkowuje konkretne okazy do odpowiednich gatunków ☐ na podstawie obserwacji żywych okazów lub filmu edukacyjnego omawia czynności życiowe pajęczaków	☐ omawia sposoby odżywiania się pajęczaków na przykładzie wybranych przedstawicieli ☐ charakteryzuje odnoża pajęczaków	☐ ocenia znaczenie pajęczaków w przyrodzie i dla człowieka ☐ analizuje elementy budowy zewnętrznej pajęczaków i wykazuje ich przystosowania do środowiska życia
	12. Mięczaki – zwierzęta, które mają muszlę	☐ wymienia miejsca występowania mięczaków ☐ wskazuje na ilustracji elementy budowy ślimaka	☐ omawia budowę zewnętrzną mięczaków ☐ wskazuje na ilustracjach elementy budowy mięczaków	☐ na podstawie obserwacji żywych okazów lub filmu edukacyjnego omawia czynności życiowe mięczaków	☐ wykazuje różnice w budowie ślimaków, małży i głowonogów ☐ omawia znaczenie mięczaków w przyrodzie i dla człowieka	☐ rozpoznaje na ilustracji gatunki ślimaków ☐ konstruuje tabelę, w której porównuje trzy grupy mięczaków
	13. Ryby – kręgowce środowisk wodnych	☐ wskazuje wodę jako środowisko życia ryb ☐ rozpoznaje ryby wśród innych zwierząt kręgowych	☐ na podstawie ilustracji omawia budowę zewnętrzną ryb ☐ nazywa i wskazuje położenie płetw ☐ opisuje proces wymiany gazowej u ryb	☐ na podstawie obserwacji żywych okazów lub filmu edukacyjnego omawia czynności życiowe ryb ☐ przyporządkowuje wskazany organizm do ryb na podstawie znajomości ich cech charakterystycznych	☐ wyjaśnia, na czym polega zmienność ciepłoty ryb ☐ omawia sposób rozmnażania ryb, wyjaśniając, czym jest tarło	☐ omawia przystosowania ryb w budowie zewnętrznej i czynnościach życiowych do życia w wodzie
	14. Przegląd i znaczenie ryb	☐ określa kształty ciała ryb w zależności od różnych miejsc ich występowania	☐ podaje przykłady zdobywania pokarmu przez ryby ☐ wyjaśnia, czym jest	☐ kilkoma przykładami ilustruje strategie zdobywania pokarmu przez ryby	☐ omawia znaczenie ryb w przyrodzie i dla człowieka	☐ wykazuje związek istniejący między budową ryb a miejscem ich

			ławica i plankton			bytownia
IV. Kręgowce zmiennocieplne	15. Płazy – kręgowce środowisk wodno-łądowych	☐ wskazuje środowisko życia płazów ☐ wymienia części ciała płazów	☐ na podstawie ilustracji omawia budowę zewnętrzną płaza ☐ wymienia stadia rozwojowe żaby	☐ charakteryzuje przystosowania płazów do życia w wodzie i na lądzie ☐ omawia wybrane czynności życiowe płazów	☐ omawia cykl rozwojowy żaby i wykazuje jego związek z życiem w wodzie i na lądzie ☐ rozpoznaje przedstawicieli płazów wśród innych zwierząt, wskazując na ich charakterystyczne cechy	☐ wyjaśnia, w jaki sposób przebiega wymiana gazowa u płazów, wykazując związek z ich życiem w dwóch środowiskach ☐ wykazuje związek istniejący między trybem życia płazów a ich zmiennocieplnością
	16. Przegląd i znaczenie płazów	☐ rozpoznaje na ilustracji płazy ogoniaste, beznogie i bezogonowe	☐ podaje przykłady płazów żyjących w Polsce ☐ wymienia główne zagrożenia dla płazów	☐ rozpoznaje na ilustracji płazy ogoniaste, bezogonowe i beznogie ☐ omawia główne zagrożenia dla płazów	☐ charakteryzuje płazy ogoniaste, bezogonowe i beznogie ☐ wskazuje sposoby ochrony płazów	☐ ocenia znaczenie płazów w przyrodzie i dla człowieka ☐ wykonuje portfolio lub prezentację multimedialną na temat płazów żyjących w Polsce
	17. Gady – kręgowce, które opanowały ląd	☐ wymienia środowiska życia gadów ☐ omawia budowę zewnętrzną gadów	☐ wyjaśnia związek istniejący między występowaniem gadów a ich zmiennocieplnością ☐ rozpoznaje gady wśród innych zwierząt	☐ opisuje przystosowania gadów do życia na lądzie ☐ omawia tryb życia gadów	☐ charakteryzuje rozmnażanie i rozwój gadów ☐ analizuje przebieg wymiany gazowej u gadów	☐ analizuje pokrycie ciała gadów w kontekście ochrony przed utratą wody ☐ wykazuje związek między sposobem rozmnażania gadów a środowiskiem ich życia
	18. Przegląd i znaczenie gadów	☐ rozpoznaje na ilustracji jaszczurki, krokodyle, węże i żółwie	☐ określa środowiska życia gadów ☐ podaje przyczyny zmniejszania się populacji gadów	☐ omawia sposoby zdobywania pokarmu przez gady ☐ wskazuje sposoby ochrony gadów	☐ charakteryzuje gady występujące w Polsce ☐ wyjaśnia przyczyny wymierania gadów i podaje sposoby	☐ ocenia znaczenie gadów w przyrodzie i dla człowieka ☐ wykonuje portfolio lub prezentację

					zapobiegania zmniejszaniu się ich populacji	multimedialną na temat gadów żyjących w Polsce
V. Kręgowce stałocieplne	19. Ptaki – kręgowce zdolne do lotu	☐ wymienia różnorodne siedliska występowania ptaków ☐ na żywym okazie lub na ilustracji wskazuje cechy budowy ptaków	☐ rozpoznaje rodzaje piór ☐ wymienia elementy budowy jaja ☐ wskazuje ptaki jako zwierzęta stałocieplne ☐ rozpoznaje ptaki wśród innych zwierząt, wskazując ich charakterystyczne cechy	☐ omawia przystosowania ptaków do lotu ☐ omawia budowę piór ☐ wyjaśnia proces rozmnażania i rozwój ptaków	☐ analizuje budowę piór ptaków w związku z pełnioną przez nie funkcją ☐ wykazuje związek istniejący między wymianą gazową a umiejętnością latania ptaków ☐ wyjaśnia proces rozmnażania i rozwoju ptaków	☐ wykazuje związek istniejący między przebiegiem wymiany gazowej a przystosowaniem ptaków do lotu ☐ na ilustracji lub podczas obserwacji w terenie rozpoznaje gatunki ptaków zamieszkujących najbliższą okolicę
	20. Przegląd i znaczenie ptaków	☐ podaje przykłady ptaków żyjących w różnych środowiskach	☐ wymienia pozytywne znaczenie ptaków w przyrodzie	☐ omawia znaczenie ptaków w przyrodzie i dla człowieka ☐ wskazuje zagrożenia dla ptaków	☐ wykazuje związek istniejący między wielkością i kształtem dziobów ptaków a rodzajem spożywanego przez nie pokarmu ☐ omawia sposoby ochrony ptaków	☐ wykazuje związek między stałocieplnością ptaków a środowiskiem i trybem ich życia ☐ korzysta z klucza do oznaczania popularnych gatunków ptaków
	21. Ssaki – kręgowce, które karmią młode mlekiem	☐ wskazuje środowiska występowania ssaków ☐ na podstawie ilustracji omawia budowę zewnętrzną ssaków	☐ wykazuje zróżnicowanie siedlisk zajmowanych przez ssaki ☐ określa ssaki jako zwierzęta stałocieplne ☐ wymienia wytwory skóry ssaków	☐ na ilustracji lub na żywym obiekcie wskazuje cechy charakterystyczne i wspólne dla ssaków ☐ wyjaśnia, że budowa skóry ssaków ma związek z utrzymywaniem przez	☐ opisuje przystosowania ssaków do różnych środowisk życia ☐ charakteryzuje opiekę nad potomstwem u ssaków ☐ identyfikuje wytwory	☐ analizuje związek zachodzący między wymianą gazową ssaków a zróżnicowanymi środowiskami ich występowania i ich życiową aktywnością ☐ analizuje funkcje

				nie stałocieplności ☐ omawia proces rozmnażania i rozwój ssaków	skóry ssaków	skóry w aspekcie różnorodności siedlisk zajmowanych przez ssaki
	22. Przegląd i znaczenie ssaków	☐ wymienia przystosowania ssaków do zróżnicowanych środowisk ich bytowania	☐ wykazuje zależność między budową morfologiczną ssaków a zajmowanym przez nie siedliskiem ☐ nazywa wskazane zęby ssaków	☐ rozpoznaje zęby ssaków i wyjaśnia ich funkcje ☐ wyjaśnia znaczenie ssaków dla przyrody	☐ omawia znaczenie ssaków dla człowieka ☐ wymienia zagrożenia dla ssaków	☐ analizuje zagrożenia ssaków i wskazuje sposoby ich ochrony ☐ wykazuje przynależność człowieka do ssaków